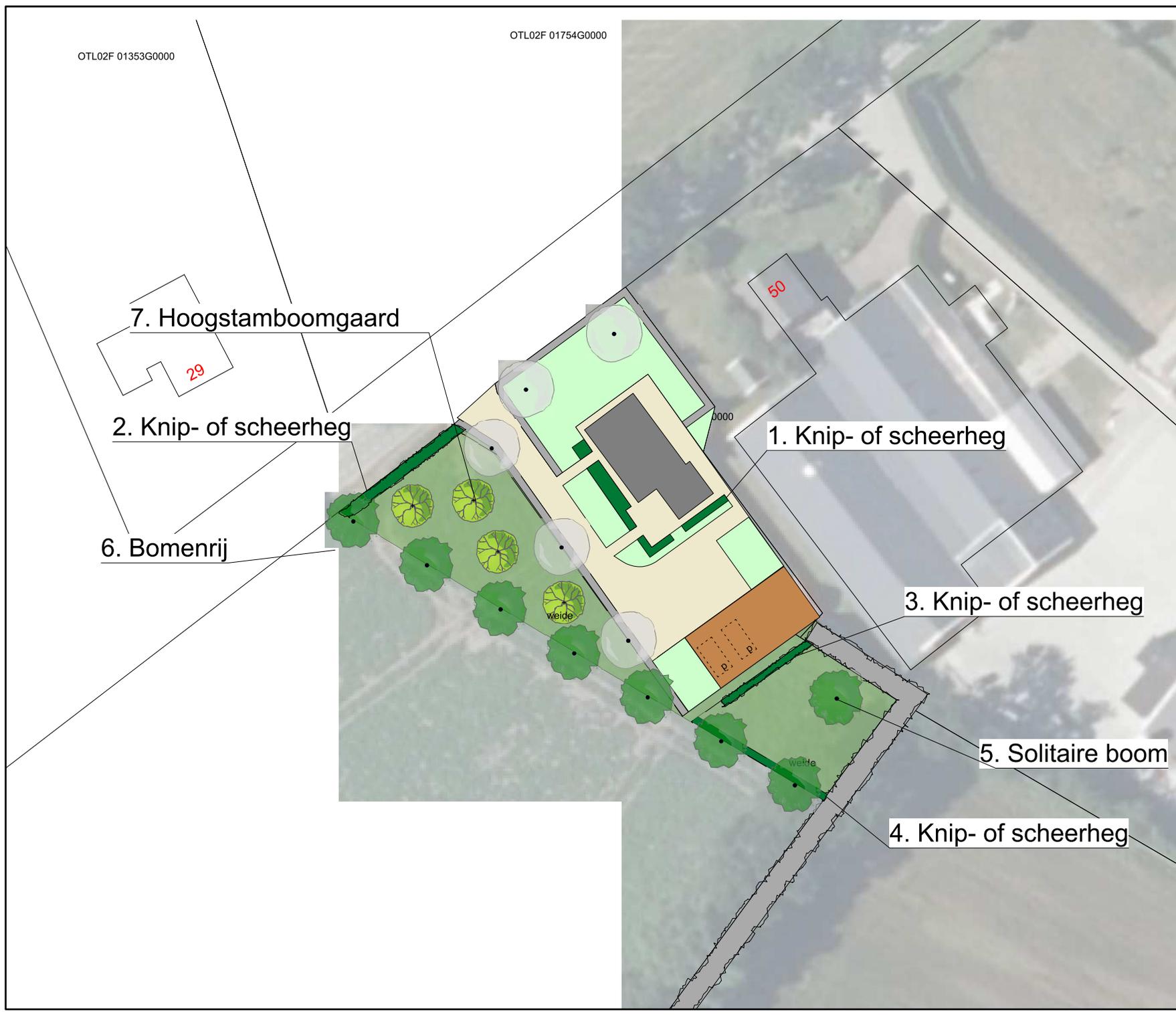

OTL02F 01353G0000

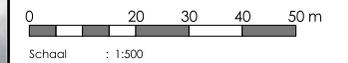
OTL02F 01754G0000

Bijlage 1: Inrichtingsplan

- aan te planten fruitboom
- aan te planten boom
- bestaande boom
- bestaand groen
- aan te leggen groen
- gazon
- verharding
- nieuwe schuur

Landschappelijke inpassing Laarweg 48

Project : Landschappelijke inpassing
 Deelnemerr : PA20
 Naam : Fam. Ouwendorp
 Adres : Laarweg 48
 PC, Plaats : 6732 DH Harskamp

Opsteller Plan: E. Timmerman
 Datum : juni 2021
 Versie : 2

Landschappelijke versterking Laarweg 48, Harskamp

Inrichtingsplan

Deelnemernr: PA20OUWEN
Naam: Fam. Ouwendorp
Straat: Laarweg 48
Postcode, plaats: 6732 DH Harskamp

E-mail:
Telefoonnr:
Afwijkend postadres: nvt

Opsteller plan: Eward Timmerman

Datum: 23-06-2021

Versie 2

Inrichtingsplan

Fam. Ouwendorp is bezig met een ruimtelijke ontwikkeling in het buitengebied van de gemeente Ede. Om te voldoen aan de planologische procedure vraagt de gemeente Ede onder anderen voor een landschappelijke inpassing van deze ruimtelijke ontwikkeling en het versterken van het omringende landschap. Stichting Landschapsbeheer Gelderland is gevraagd hiervoor een passend advies voor uit te brengen. Dit plan is een samensmelting van een drietal ontwerpprincipes en uitgangspunten. Zo heeft de erfadviseur in dit plan de analyse van het landschap waarin de ontwikkeling plaats vind (Heide ontginningslandschap (bijlage 2)) en de bijbehorende cultuurhistorische (bijlage 3) principes gekoppeld aan uw eigen wensen en ideeën. Uiteraard is er gekozen voor de aanplant van inheemse, lokaal passende boom- en struiksoorten.

Leeswijzer

In het plan wordt per aan te leggen landschapselement een korte toelichting gegeven op de cultuurhistorische waarde van dit element op uw terrein. Daarnaast is er een uitwerking gemaakt resulterend in een lijst van aan te leggen soorten en aantallen. Ten aanzien van de uitvoering, welke u zelf gaat organiseren, wil ik u wijzen op onze website www.landschapsbeheergelderland.nl waar, naast aanleg, ook de beheeraspecten van de diverse landschapselementen middels instructiefilmpjes te zien zijn.

Bepanting

De beplanting ten behoeve van de landschappelijke versterking bestaat uit de volgende landschapselementen;

- Knip- en scheerheggen [nr. 1,2,3,4]
- Vrij uitgroeiende struweelhaag [nvt]
- Vogelbosje en geriefbosje [nvt.]
- Solitaire boom, laanboom of bomengroep [nr. 5,6]
- Houtwal en houtsingel [nvt]
- Elzensingel en elzenhakhoutsingel [nvt.]
- Hoogstamboomgaard [nr. 7]
- Knotbomen [nvt]
- Leibomen [nvt]
- Poel/wadi [nvt]

1. Knip- en scheerheg

Op uw terrein

Haagstructuur rond de woning, de bestaande beukenhaag wordt verplant zodat de structuren van de beplanting beter aansluiten op de nieuwe situatie.

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: 30 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 120 (bestaande haag verplanten)
Soort	: Gewone beuk
Maat	: 60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: Minimaal 0,5 meter uit de eigendomsgrens planten. De hoogte ligt tussen de 1.00 en 1.50 meter.

Cultuurhistorische waarde

Knip- en scheerheggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak diende de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie.

Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slib kon bezinken.

Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden.

Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud. Alle redenen om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding. Ook veel dieren hebben profijt van de aanwezigheid van een heg. Vogels gebruiken het als broedplaats; veel kleine zoogdieren vinden er voedsel en een schuilplaats en voor vleermuizen is een haag erg belangrijk als oriëntatiepunt.

Knip- en scheerheg

2. Knip- en scheerheg

Op uw terrein

Haagstructuur langs de voorzijde van het perceel. De haag sluit aan op de bestaande beuken haag.

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Zie ontwerpkaart
Lengte	:	20 meter
Plantwijze	:	4 stuks per meter
Aantal	:	80
Soort	:	Veldesdoorn (Haagbeuk, Eenstijlige meidoorn)
Maat	:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:	Minimaal 0,5 meter uit de eigendomsgrens planten. De hoogte ligt tussen de 1.00 en 1.50 meter.

3. Knip- en scheerheg

Op uw terrein

Haagstructuur langs de achterzijde van de schuur, natuurlijke scheiding tussen erf en kleinvee weide (houd minimaal 1 werkgang vrij tussen schuur en haag)

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Zie ontwerpkaart
Lengte	:	15 meter
Plantwijze	:	4 stuks per meter
Aantal	:	60
Soort	:	Veldesdoorn (Haagbeuk, Eenstijlige meidoorn)
Maat	:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:	Minimaal 0,5 meter uit de eigendomsgrens planten. De hoogte ligt tussen de 1.00 en 1.50 meter.

4. Knip- en scheerheg

Op uw terrein

Haagstructuur langs de westzijde van de kleinvee weide

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Zie ontwerpkaart
Lengte	:	20 meter
Plantwijze	:	4 stuks per meter
Aantal	:	80
Soort	:	Eenstijlige meidoorn (Veldesdoorn)
Maat	:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:	Minimaal 0,5 meter uit de eigendomsgrens planten. De hoogte ligt tussen de 1.00 en 1.50 meter.

5. Solitaire boom

Op uw terrein

Een beeldbepalende boom in de weide (schaduw voor het vee)

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: nvt
Breedte	: Nvt
Plantwijze	: Plantafstand, de boom minimaal 10 meter uit de bebouwing planten
Aantal	: 1
Soort	: 1 x zoete kers
Maat	: 12 -14 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: Minimaal 2 meter uit de eigendomsgrens planten

Cultuurhistorische waarde

Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Laanbomen kennen een historische functie op bijvoorbeeld landgoederen en grotere boerderijen en buitenplaatsen als onder andere aankleding van wandellanen. Door deze aanplant ontstond er schaduw op het wandelpad. De welgestelde bewoners konden op deze manier geriefelijk wandelen zonder dat men werd gebruid door de zon. Iets wat in die dagen als teken van armoede werd gezien. De statigheid van een rij laanbomen werd door het gebruik van speciale soorten bomen versterkt.

Solitaire boom

6. Bomenrij

Op uw terrein

Door een bomenrij langs de zuid zijde van het perceel te planten blijft de kavelstructuur van het omliggende landschap behouden. Tevens zorgen de bomen voor een inpassing van het erf en vormen de bomen een natuurlijke verbinding tussen de wegbeplanting en de achterliggende houtsingel/ bomenrij.

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Zie ontwerpkaart
Lengte	:	80 meter
Breedte	:	Nvt
Plantwijze	:	Plantafstand 12 meter
Aantal	:	7
Soort	:	2 x zomer linde 2 x winterlinde 2 x haagbeuk 1 x Tamme kastanje
Maat	:	12 -14 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:	Minimaal 2 meter uit de eigendomsgrens planten

7. Hoogstamboomgaard

Op uw terrein

In de weide naast de woning een boomgaardje realiseren.

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: 30 meter
Breedte	: 20 meter
Plantwijze	: Plantafstand 8 meter
Aantal	: 4
Rassen	: Zie rasantabel
Maat	: hoogstam
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

Cultuurhistorische waarde

Al vele eeuwen wordt in Nederland fruit geteeld in hoogstamboomgaarden. Aanvankelijk waren het vooral kloosters, kastelen en landgoederen. Eind 19de eeuw begon een grote uitbreiding aan fruitboomgaarden. Onder invloed van de landbouwcrisis stapten veel agrariërs in het rivierengebied over van graanteelt naar hoogstamfruit. Een groot voordeel van het hoogstamfruit was dat er dieren onder konden grazen.

Vanaf 1950 is het areaal aan hoogstamboomgaarden flink achteruit gegaan, vanwege de opkomst van de moderne fruitteelt (laagstam). Hoogstamboomgaarden hebben een grote ecologische waarde. Ze leveren nestgelegenheid aan allerlei vogels. De steenuil is een soort die graag broedt in holle takken van fruitbomen. Een heg om de boomgaard als windsingel vergroot de natuurwaarde van de boomgaard.

Rasantabel:

Ras	moes/hand	smaak	bloeitijd	pluktijd	Houdbaar	ziektes
appel						
Lemoenappel*	hand/moes	zachtzuur	vroeg	oktober	zeer goed	ongevoelig
peren						
Pondspeer	stoof	zoet	Laat	Oktober	Zeer goed	ongevoelig
Beurre d'Hardenpont	hand	sappig	vroeg	oktober	zeer goed	ongevoelig
pruimen						
Dubbele Boerenwitte*		wit	vroeg	half aug		ongevoelig

Bepantingslijst

Onderstaande plantsoenlijst omvat de bepanting die nodig is om het voorgestelde plan uit te voeren.

Laarweg 48			
Nederlandse naam		Maat	Aantal
Bosplantsoen 2 jarig maat 60-80			
Veldesdoorn	Acer campestre	60-80	140
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna	60-80	80
Boompalen			
Boompalen	Onbehandeld	8x250	12
Boombeschermer	Anti knab	78	4
Laanbomen			
Zoete kers	Prunus avium	10-12	1
Haagbeuk	Carpinus betulus	10-12	2
Tamme kastanje	Castanea sativa	10-12	1
Winterlinde	Tilia cordata	10-12	2
Zomerlinde	Tilia platyphyllos	10-12	2
Fruitbomen			
Appel	Lemoenappel(*)	hoogstam	1
Peer	Beurre d'Hardenpont	hoogstam	1
Peer	Pondspeer	hoogstam	1
Pruim	Dubbele Boerenwitte	hoogstam	1

*Soorten kunnen in overleg met de gemeente worden gewijzigd

Bijlage 1 Plankaart

Bijlage 2 Gebiedskenmerken (Natte) heide/ broek ontginningen

Het landschappelijk inrichtingsplan is zoveel mogelijk afgestemd op het Landschapsbeleid van de gemeente Ede. Dit resulteert in een landschappelijk en cultuurhistorisch verantwoorde inrichting, waarbij niet alleen is gelet op de inrichting van het erf (zie bijlage 3), maar ook op de mogelijkheden het landschap in de directe omgeving te versterken.

Het erf ligt in het heide ontginningslandschap. Een landschap dat relatief kort geleden is ontgonnen. De ontginning kent een planmatige aanpak waardoor een rechtlijnig landschap is ontstaan met rechte wegen en percelen. Het landschap wordt gekenmerkt door rechte wegen met laanbeplanting, hier en daar een bosje en de erven als groene eilanden in een vrij open landschap. Veel van de karakteristieke beplanting is door de verder schaalvergroting verdwenen.

De nadruk ligt in dit landschappelijke inrichtingsplan daarom op het behouden van de structuren kenmerkend voor het heide/ broek ontginningslandschap; openheid behouden, aanzetten van lanen, erf- en kavelbeplanting rond de wegen en de ecologische structuren in het landschap versterken

Richtlijnen (Natte) heideontginningen/ Broekontginning

- Relatieve openheid door begrenzing met boomsingels
- Herstel en behoud bospercelen
- Begeleiding door forse lanen (zonder ondergroei) als structuurdrager van het landschap
- Herstel en behoud van houtwallen en houtsingels
- Behoud van regelmatige kavelvormen

Kavel vorm

Blokken en slagenpatronen ingepast in grootschalig geometrisch ontginningspatroon

Bouwblok omvang structuur

- Slagen en smalle kavelindeling
- Bijgebouwen integreren in, of plaatsen achter (ten opzichte van de openbare weg), het woongebouw/de woongebouwen
- Bijgebouw en/of bedrijfsgebouw ondergeschikt aan het hoofdgebouw. Te bereiken doormiddel van ligging en beplanting. Een lagere goothoogte kan dit effect versterken. Op deze manier wordt een goede presentatie van het gehele bebouwingscluster naar de openbare weg bewerkstelligd.

Erfinrichting/ beplanting

- (Knot)elzen- of (Knot)wilgen langs sloten en op de kavelgrenzen in de lengterichting van het landschap
- Bestaande lijnen in het landschap benadrukken met houtwallen en houtsingels
- Aanleggen van broekbosjes
- Voorzijde complex inrichten als (formele) voortuin
- Eventueel een solitair of groepen op het erf

Bijlage 3 Boerenerven

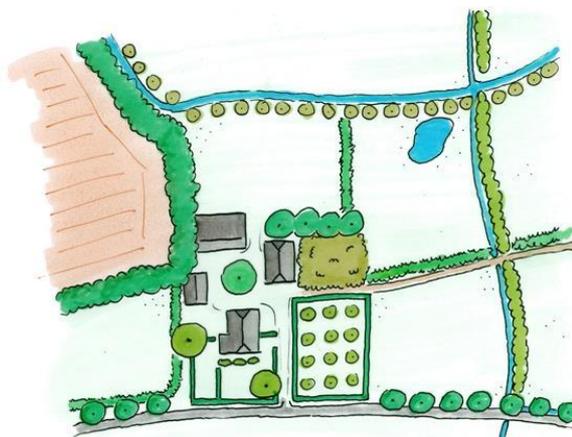
Traditioneel gebruik

Van oudsher stonden boerderijen en boerenerven in dienst van de agrarische bedrijfsvoering. Alles wat te vinden was op en rond het erf had een functie. Nut ging altijd voor sier en niets was toevallig.

De boerenerven verschillen per regio. De grondsoort en de oorspronkelijke agrarische bedrijfsvoering had grote invloed op de inrichting van het erf en de keuze van bomen en struiken. Maar ook de godsdienst drukte onbewust een stempel op het erf. Katholieke erven in het rivierengebied stonden vol bloemen, terwijl in de protestantse gebieden van de achterhoek het erf veel eenvoudiger was ingericht, zonder uitbundige bloemen.

Opbouw van een boerenerf

Ook de taakverdeling tussen de boer en boerin heeft een belangrijke invloed gehad op de traditionele erfinrichting. De taken waren duidelijk verdeeld en daarmee de grond rondom de boerderij ook. De vrouw had de verantwoordelijkheid over het woongedeelte, het daar dichtbij liggende terrein met de bleek, de moestuin, de huisweide, eventueel de siertuin met

boerenerf met een voor en achter structuur

bloemperken en de boerenboomgaard. Op de boerderij werd dat meestal "voor" genoemd en "voor" was het domein van de boerin. Voor deze delen van het boerenerf was een goede zichtbaarheid vanuit het woonhuis vereist, omdat in de boomgaard bijvoorbeeld de jonge kalveren liepen, die extra aandacht nodig hadden.

De man had de verantwoordelijkheid voor de dieren, de wagens, de werktuigen en het bedrijfsgebouwen. Kortom, hij had de zorg voor "achter".

"Voor" is van oorsprong meestal een stuk groener dan "achter". Voor staan de meeste bloemen, struiken en bomen. Ook speelde aan de voorkant het laten zien dat het goed ging, een belangrijke rol. Daarom werden daar later parkbomen zoals de treurbeuk, de paardekastanje, de rode beuk, (lei)linden en sierstruiken, kortom, de wat meer luxe soorten, aangeplant. Het voorste deel van het boerenerf was meer gericht op het gezin en had een bepaalde beslotenheid.

Aan de achterkant moest men ruimte hebben om met paard en wagen te manoeuvreren en later met steeds groter wordende tractors. "Achter" stonden ook de schuren. De boer was er de hele dag te vinden. Hij hield zich bezig met het bewerken van het land, de verzorging van het vee óf met onderhoud en reparaties aan machines en bedrijfsgebouwen. "Achter" werden de zakelijke contacten met de omgeving afgehandeld, koop en verkoop van zaken vonden vooral daar plaats. Aan de achterkant lag ook de verbinding met de bij het bedrijf behorende percelen.

De beplanting aan de achterkant bestond meestal uit bomen en struiken die ook in de omgeving voorkwamen. De beplanting achter was hoog, los en afwisselend en bestond uit singelachtige beplantingen. Ook kwamen vaak solitaire bomen voor.

Voor en achter worden nog altijd door een denkbeeldige lijn tussen de verschillende gebouwen van elkaar gescheiden. Deze lijn kan globaal over het gehele erf worden doorgetrokken, waardoor de functionele scheiding tussen wonen en werken goed zichtbaar wordt.

Variatie

Vanwege de functionaliteit van veel landschapselementen was er van oudsher veel beplanting op en rondom het erf aanwezig. Dit zorgde voor een grote variatie aan beplanting en beplantingsstructuren. Landschapsbeheer Gelderland streeft er dan ook naar deze structuren weer terug te brengen op erven, aan de hand van onze 4 lagen benadering. Dit houdt in dat we zowel kruiden, hagen, hoogstamfruit en singels met hoge bomen graag op erven zien. Dit vergroot de biodiversiteit en biedt veel kansen voor vogels en zoogdieren.

Bijlage 4 Algemene plant informatie

Struiken en bosplantsoen

Algemeen

Dit zijn soorten die of in een rij of per oppervlakte beplant worden. De maat van het geleverde materiaal is doorgaans 60-100 cm hoog. Struiken planten we 1,25 x 1,25 meter uiteen. Bosplantsoen 1,50 x 1,50 meter. In de meeste gevallen krijgt u een gevarieerd sortiment. Er zitten dan wat boomvormers in en wat struikvormers. Met name de manier waarop de menging wordt uitgevoerd kan bepalend zijn voor een goed of minder goed resultaat.

Boomvormers:

Berk, Es, Els, Eik, Beuk, Esdoorn zijn boomvormers die ook in een beplanting met struiken kunnen voorkomen. De boomvormers dient men als ze gemengd worden geplant met struiken in het midden van een beplanting (niet aan de rand dus) aan te leggen.

Struikvormers:

Gelderse roos, Sleedoorn, Kardinaalsmuts, Hondсроos en Egelantier zijn soorten die aan de rand van een beplanting het beste resultaat leveren.

De Krent, Vuilboom, Hulst, Lijsterbes, Kornoelje en Hazelaar zijn de soorten die beter schaduw verdragen kunnen. Het is dan wel raadzaam om deze soorten in groepjes (wanneer mogelijk, 3-5 stuks) aan te planten.

Aanleg

De beplanting kan in verschillende verbanden aangeplant worden, in rijen, in driehoeksverband, in een wildverband enz. Voor alle verbanden geldt dat er in zwarte grond geplant dient te worden. Van tevoren ploegen, spitten of frezen is van groot belang. Daarnaast dient de grond onkruid vrij te zijn en na aanplant ook de eerste jaren onkruidvrij te blijven (gebruik geen gif aangezien de jonge aanplant hier sterk van te lijden heeft).

Het planten zelf kan vrij vlug uitgevoerd worden. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is o.a. afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houdt de grond op de schop), plaats het plantje zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantje vasthoudt. De grond iets aanduwen.

Onderhoud

De beplanting begint klein, na 2 tot 3 jaar echter zal de beplanting gesloten raakt (d.w.z. de takken van de beplanting elkaar raken) er moet worden gesnoeid.

Een beplanting van alleen struikvormers kunt u onderhouden om jaarlijks takken die problemen geven af te knippen. Ook is het mogelijk om dunningen uit te voeren, door struiken af te zetten. Zo kunnen de struiken zich ontwikkelen tot een mooie dichte, met kleurige bessen en bloemen, groene beplantingsvorm. Doet u daarna niks meer dan

schieten bepaalde soorten door en wordt de beplanting hol van onderen. Er moet een verjonging plaatsvinden.

Verjonging, als de struiken mooi in sluiting zijn, kan plaatsvinden door bijvoorbeeld jaarlijks 1/4 deel af te zetten (niet te laag 15-20 cm). Na 4 jaar is de gehele beplanting dan verjongd. Dit afzetten kan het beste, evenals de dunningen in het najaar plaatsvinden.

Voor een beplanting met alleen boomvormers, wat op termijn dus bos dient te worden geldt dat de plantafstand groter is namelijk 1.50 x 1.50 meter en dat het daardoor de eerste jaren niet nodig is om te snoeien e.d. Wanneer de beplanting in sluiting komt, d.w.z. dat de kruinen van de bomen elkaar raken dan is het zaak om de zogeheten "blijvers" te kiezen. Met andere woorden welke bomen mogen groot en oud worden. Deze bomen moeten de ruimte krijgen om zich in goed te kunnen ontwikkelen, de bomen die rechtstreeks de blijvers hinderen kunnen verwijderd worden. Deze dunning moet verstandig uitgevoerd worden, haal niet teveel weg. Dit proces kan op de langere termijn nog eens uitgevoerd worden zodat de bomen die uiteindelijk moeten overblijven wederom meer ruimte krijgen.

Wilt u een beplanting krijgen van bomen met daaronder een struikenetage dan dient u de struiken/boompjes die u wilt behouden vrij te stellen door, wanneer de beplanting gesloten raakt, de omliggende beplanting af te zetten op 15-20 cm boven de grond. Laat de beplanting weer in sluiting komen en herhaal dan deze ingreep. Op deze manier krijgt u een mooie dichte beplanting met opgaande soorten. Dit snoeien kan het beste in het najaar plaats vinden.

Voor alle drie de beplantingsvormen geldt dat water geven en onkruidbestrijding in de eerste jaren van groot belang is. Ook is het belangrijk dat het vee of het wild niet bij de jonge beplanting kan komen. Tevens is het raadzaam om voor het juiste onderhoud de cursus landschappelijke beplantingen van Stichting Landschapsbeheer Gelderland te volgen.

Heggen en Hagen

Algemeen

Door het regelmatig knippen van bepaalde boom- en struiksoorten kan er een haag ontstaan. Dit knippen zorgt ervoor dat er geen verticale groei plaatsvindt, en dat daardoor de beplanting dichter wordt. Soorten die gebruikt worden als haag zijn o.a. beuk, veldesdoorn, haagbeuk, taxus, hulst, mei- en sleedoorn en liguster. De hoogte van het plantmateriaal is doorgaans 60-100 cm.

De haag dient minimaal een op halve meter van de erfgrans geplant te worden. De plantafstand is doorgaans om de 25 cm, 4 per meter dus. Taxus en hulst kunnen om de 40 cm geplant worden (5 per 2 meter).

Aanleg

Graaf een geul langs een gespannen lijn van ongeveer 50 cm diep. Vul deze aan met compost of goede potgrond voor een betere groei. Verdeel eerst de planten langs de geul en plant ze vervolgens. Voor een mooie strakke haag kan het raadzaam zijn om de eerste jaren de haag tussen twee draden te laten opgroeien.

Knip direct na het planten 15-20 cm uit de kop van het plantje, dit stimuleert om sneller en breder te groeien. Liguster daarentegen kan men het beste direct na het planten tot 15 cm boven de grond afknippen (eenmalig), zo ontstaat een betere vertakte en dichtere haag.

Onderhoud

Een haag wordt bij voorkeur twee maal per jaar geknipt. Wanneer jaarlijks eenmaal wordt geknipt, wat de haag een wat ruwer voorkomen geeft, kan dit het beste na de langste dag gebeuren (eind juni). De hoofdgroei is dan al voorbij.

Knipt men twee maal dan zijn de maanden mei en september geschikt. Knip wanneer het bewolkt, niet te warm is. De uiteindelijke hoogte van de haag is afhankelijk van het knippen. Houdt daarbij het doel van de haag duidelijk in ogenschouw.

De eerste jaren na aanplant moet er goed voor de plantjes gezorgd worden, dit houdt in:

- Water geven in droge perioden. (2 x per week een grote hoeveelheid)
- Beschermen tegen vraat van geiten, paarden, koeien, konijnen enz door de dieren minimaal 1 meter van de haag te houden.

Voor plantinstructie: www.landschapsbeheergelderland.nl